

Vorbesc românește! Manual de limba română ca limbă străină (RLS) și caiet de exerciții, Nivel A1, vol. 1, Carmen Dura, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2025, 158 p.

Book Review

Oana Topală

Romanian Language Institute, Bucharest, Romania

E-mail: topala.oana.daciana@yahoo.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-4284-4513>

103

În ultimii ani, predarea limbii române ca limbă străină a cunoscut o diversificare semnificativă a resurselor didactice, care depășesc modelul tradițional, predominant gramatical, și se aliniază unor orientări metodologice moderne, centrate pe dezvoltarea competenței comunicative. În acest context se înscrie manualul *Vorbesc românește! Manual de limba română ca limbă străină (RLS), nivel A1*, publicat la Casa Cărții de Știință în anul 2025.

Manualul este structurat în șase unități de întinderi aproximativ egale (10-12 pagini) și cu titluri organizate în jurul unor teme generale și generoase: 1. *Bună ziua*, 2. *Eu, colegii și prietenii*, 3. *În București*, 4. *Poftă bună!*, 5. *Activități zilnice și familia* 6. *Timp cu prietenii*. Manualul conține, de asemenea, un caiet de exerciții organizat în funcție de cele șase unități, exerciții audio, de exprimare orală și de exprimare scrisă sinteze de gramatică, un dicționar alfabetic (cuvinte și structuri) și gruparea tematică a cuvintelor.

Remarcăm coerența structurală a celor șase unități de învățare atât din manual, cât și din caietul de exerciții. Fiecare unitate urmează aceeași arhitectură pedagogică, construită după standardele actuale ale predării limbilor străine și în acord cu nivelul A1 din Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi: vocabular, gramatică, pronunție, tehnici de scriere și de învățare, cultură generală/informații.

Prin această uniformitate metodologică, manualul răspunde nevoilor cursanților de nivel A1, oferindu-le un cadru stabil și ușor de parcurs. Fiecare secvență – indiferent dacă abordează salutarile, relațiile interpersonale, orașul, alimentația sau activitățile de timp liber – integrează funcții comunicative clare, pornind de la situații de comunicare reale, un vocabular tematic, selectat în funcție de tema unității, elemente gramaticale integrate, gramatica nefiind tratată ca un scop în sine, ci ca un instrument necesar îndeplinirii sarcinilor comunicative ale unității. Fiecare unitate include exerciții de pronunție, în special de intonație a frazei. Repetarea componentelor de pronunție în toate secvențele consolidează treptat competența fonologică a cursantului. Autoarea precizează încă de la început că sublinierea cu o linie indică accentul unic/principal și sublinierea cu două linii indică accentul secundar.

Fără a diminua valoarea sa pedagogică, manualul *Vorbesc românește!* ridică totuși un aspect care poate fi discutat din perspectivă didactică. Deși tendințele actuale în elaborarea manualelor de limbi străine privilegiază modelele comunicative, în care gramatica este prezentată sintetic și ocupă un loc secundar (așa cum se observă, de exemplu, în manualul *PULS. Manual de limba română pentru străini*, unde explicațiile gramaticale sunt concentrate pe spații restrânse),

manualul *Vorbesc românește!* acordă gramaticii un rol vizibil și consistent. Această opțiune metodologică poate conduce la o densitate vizuală ridicată a paginilor, ceea ce ar putea reprezenta un obstacol pentru cursanții care preferă o abordare predominant comunicativă. Pe de altă parte, pentru cursanții care preferă explicarea sistematică a mecanismelor gramaticale, această caracteristică constituie un avantaj semnificativ.

În ceea ce privește componenta vizuală, observăm utilizarea imaginilor generate cu ajutorul inteligenței artificiale, soluție care răspunde, fără îndoială, constrângerilor legate de drepturile de autor. Totuși, această opțiune poate conferi o ușoară senzație de artificialitate, care contrastează cu intenția manualului de a ancora învățarea în situații de comunicare autentice.

Integrarea constantă a unor strategii de învățare – note, dictări, exerciții de ortografie, formulare de texte simple – reprezintă o opțiune metodologică adecvată, toate unitățile de învățare contribuind la formarea autonomiei cursantului. Fie că este vorba despre orașe, obiceiuri culinare, forme de salut sau familie, fiecare unitate include elemente de cultură generală care contextualizează limba și facilitează integrarea socio-culturală a cursantului străin. Această dimensiune este aliniată cu orientările moderne din didactica limbilor străine, unde cultura este parte integrantă a competenței comunicative.

Cu toate acestea, observăm că manualul este conceput în mod evident pentru a fi utilizat într-un context de predare sub îndrumarea unui profesor. Absența explicațiilor metalingvistice într-o limbă de circulație internațională (precum engleza sau franceza) poate constitui un obstacol pentru cursanții de nivel A1 care urmăresc autoînvățarea sau care nu beneficiază de mediere didactică constantă.

Manualul include sinteze de gramatică ce permit recapitularea rapidă și eficientă a principalelor fenomene gramaticale introduse în unitățile 1–6: conjugarea unor verbe la indicativ prezent, la conjunctiv și la imperativ, alternanțele

fonetice care apar la formarea numărului plural al unor substantive, articolul hotărât și nehotărât, pronumele de politețe, adjectivul pronominal posesiv, numeralul ordinal și exprimarea datei, prepoziția.

Totuși, un aspect care poate fi supus discuției este momentul introducerii conjunctivului. În manualul *Vorbesc românește!*, conjunctivul este prezentat relativ timpuriu (în secvența de învățare 2. *Eu, colegii și prietenii*), în unele cazuri în paralel cu indicativul prezent, ceea ce permite cursanților să formeze fraze mai complexe, diferența dintre conjunctiv prezent și indicativ prezent fiind doar la persoana a III-a. Prin comparație, *Manualul de limba română ca limbă străină Al-A2* coordonat de Elena Platon propune o progresie diferită, introducând mai întâi alte categorii temporale și modale (indicativ prezent și perfect compus), înainte de abordarea conjunctivului.

Dicționarul alfabetic de cuvinte și structuri de la final reunește toate elementele lexicale și gramaticale relevante ale manualului. Informația este prezentată într-o manieră prietenoasă pentru cursantul străin: o linie sub vocală marchează accentul cuvântului, facilitând pronunția corectă; în dreptul fiecărui cuvânt sau al fiecărei structuri este indicată unitatea în care apare pentru prima dată, ceea ce permite navigarea rapidă în manual (*Bună dimineața!*, U1, *locul de naștere*, U2), pentru substantive sunt precizate genul și numărul, oferind informații morfosintactice esențiale fără a supraîncărca explicația (*fotografie*, s. f., pl. *fotografii*, U2, *moment*, s. n., pl. *momente*, U2).

Gruparea tematică a vocabularului subliniază caracterul aplicativ al manualului. Autoarea folosește câmpuri lexicale fundamentale pentru nivelul A1: țări și limbi, numere, lunile anului, zilele săptămânii, subdiviziuni ale timpului, părțile zilei, familia, ocupații, mijloace de transport, locuri în oraș. Faptul că lista lexicală include toate cuvintele și structurile relevante din unitățile 1–6, excluzând în mod justificat numele proprii și toponimele, demonstrează că autoarea a realizat o

selecție funcțională a materialului lingvistic, orientată spre relevanță comunicativă. Observăm că vocabularul folosit este modern, mult mai natural decât în alte manuale.

Manualul cuprinde 138 de înregistrări audio accesibile online (87 înregistrări pentru manual și 51 înregistrări pentru caietul de exerciții), disponibile gratuit pe site-ul editurii, fie prin intermediul unui cod QR imprimat pe prima pagină a manualului, fie prin accesarea directă a site-ului editurii.

În plus, structura manualului include secțiuni dedicate pregătirii pentru examen, aspect relevant pentru cursanții de română ca limbă străină care urmăresc certificarea nivelului A1. În aceste secțiuni, numite de autoare *Platforme*, sunt prezentate modele de examinare pentru cele 4 tipuri de competențe evaluate la A1, conform Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi. Astfel, activitățile propuse sunt modele de examinare pentru tipurile de sarcini specifice evaluărilor standardizate și vizează dezvoltarea competențelor-cheie: lectură (*Partea 1*), exprimare orală (*Partea 2*), exprimare scrisă (*Partea 1*, completarea un formular, de exemplu, sarcină frecvent întâlnită în evaluările de nivel A1, care dezvoltă competența de redactare funcțională).

Folosirea termenului *platformă* pentru ceea ce reprezintă, de fapt, niște fișe de lucru în care autoarea reunește exerciții și modele de examinare este ambiguă și ușor confuză. Este posibil ca autoarea să înțeleagă prin acest termen platformă de bază, ca punct de plecare pentru învățare și aprofundare.

Analizate în perspectivă comparativă, *Vorbesc românește! Manual de limba română ca limbă străină (RLS) și caiet de exerciții* de Carmen Dura, *Manualul de limba română ca limbă străină A1-A2* coordonat de Elena Platon și *PULS. Manual de limba română pentru străini* de Daniela Kohn evidențiază transformările semnificative survenite în didactica limbii române ca limbă străină în ultimele decenii.

Aceste lucrări reflectă etape distincte ale evoluției metodologice, de la abordarea structural-gramaticală, centrată pe acuratețea formală, la modele comunicative și, mai recent, la paradigme orientate spre autonomia cursantului.

Manualul coordonat de Elena Platon se caracterizează printr-o prezentare extensivă a structurilor morfosintactice, în care dezvoltarea competenței comunicative este mediată în principal prin explicație gramaticală și exercițiu structural. Acest model presupune un nivel ridicat de mediere didactică și oferă un grad redus de flexibilitate pentru autoînvățare.

Manualul PULS marchează o etapă intermediară, prin adoptarea unei abordări comunicativ-funcționale mai pronunțate și prin contextualizarea actelor de vorbire în situații relevante socio-cultural. Astfel, PULS este mai puțin flexibil pentru autoînvățare sau pentru cursanții începători. Deși manualul PULS cuprinde CD-uri cu înregistrări, concepția sa rămâne predominant legată de suportul tipărit, cu o integrare limitată a tehnologiilor educaționale, ceea ce îl plasează într-o zonă de tranziție metodologică.

În acest context, *Vorbesc românește! Manual de limba română ca limbă străină (RLS) și caiet de exerciții, Nivel A1* de Carmen Dura se afirmă ca un model didactic coerent și adaptat exigențelor actuale ale predării limbilor străine, prin structurarea predictibilă a unităților, integrarea sistematică a sintezelor gramaticale și a instrumentelor lexicale, precum și prin valorificarea tehnologiei digitale (accesarea înregistrărilor prin scanarea unui cod QR).

Accesul online la materialele audio prin intermediul codurilor QR și orientarea explicită spre tipologiile de sarcini specifice evaluărilor standardizate conferă manualului flexibilitate și adecvare la contexte educaționale diverse.

Totodată, dependența de medierea profesorului în absența explicațiilor metalingvistice într-o limbă de circulație internațională poate constitui o direcție posibilă de

optimizare în ediții viitoare. Acest aspect nu diminuează însă valoarea didactică a manualului, ci subliniază poziționarea sa ca instrument destinat predării ghidate. Deși poate părea un lucru de la sine înțeles, elaborarea unui manual implică o muncă uriașă de concepție, viziune, documentare și perseverență, așa că prezența unui nou manual de limba română ca limbă străină nu poate fi decât un lucru benefic și un instrument cât se poate de util atât pentru profesori, cât și pentru studenți. Drept urmare, demersul autoarei Carmen Dura nu poate fi decât unul mai mult decât lăudabil.

BIBLIOGRAFIE

- [1] Kohn, D. (2009), *PULS. Manual de limba română pentru străini*, Iași, Polirom.
- [2] Platon, E., Sonea, I., Vilcu, D. (2012), *Manual de limba română ca limbă străină A1-A2*, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca.